

การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์
(Strategic Communication: STRATCOM) ของกองบัญชาการกองทัพไทย
Development of Strategic Communication
(STRATCOM) Guidelines for Royal Thai Armed Forces

บทความวิจัย

สุทัศน์ คร่ำในเมือง

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

E-mail: research.ssc@gmail.com

มนวดี ตั้งตรงหลุย

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

E-mail: monwadee.t15@outlook.co.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและกระบวนการดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ที่เหมาะสมกับบริบทของกองบัญชาการกองทัพไทย ดำเนินการศึกษาในห้วง ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ – ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิ (primary data) และทุติยภูมิ (Secondary data) ผลการศึกษาแบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) คำนิยามของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ๒) หลักการการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ๑๐ ประการ ได้แก่ การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ ความน่าเชื่อถือ ความเข้าใจ ความไว้วางใจ ความแพร่หลาย ความมีเอกภาพในความพยายาม การมุ่งติดตามผลลัพธ์ การตอบสนอง ความต่อเนื่อง การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และ ๓) กระบวนการการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ๗ ประการ ได้แก่ การกำหนดความชัดเจนเจตนาของผู้นำ หรือผู้บริหารระดับสูง การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ การสำรวจสภาวะแวดล้อม การกำหนดและทำความเข้าใจเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย การวางรูปแบบ การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ และการประเมินผล ซึ่งผลการดำเนินงานวิจัยเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทั้งในเชิงทฤษฎี นโยบาย และการปฏิบัติ

คำสำคัญ: การสื่อสารทางยุทธศาสตร์, กองบัญชาการกองทัพไทย

Abstract

This research was a qualitative research, which aimed to study the principles and processes of Strategic Communication or STRATCOM for The Royal Thai Armed Forces. This research performed from October 1, 2015 to August 31, 2016, Both primary and secondary data were collected and utilized in the results. The results of this study consisted of 3 parts: 1) the definition of STRATCOM 2) 10 principles of STRATCOM such as Leadership-Driven Action, Credibility, Understanding, Trust, Pervasiveness, Unity of Effort, Results Base monitoring, Responsiveness, Continuity, Suitable Resource and 3) 7 processes of STRATCOM such as clarifying of leaders's intents, defining of STRATCOM's objectives, scanning circumstances, defining and understanding goals and targets, planning main theme, determining success factors and assessment. To conclude, the result of the research could be useful all for theoretical, policy and practices.

Keywords: Strategic Communication, Royal Thai Armed Forces

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแนวโน้มสถานการณ์ความมั่นคงที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับ ความก้าวหน้าด้านสารสนเทศและการสื่อสารในโลกที่แปรเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยอำนาจด้านสารสนเทศและสื่อได้เปลี่ยนผ่านจากภาครัฐไปสู่ภาคเอกชนและภาคประชาชน สารสนเทศ

และสื่อมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ความเชื่อ และการตอบสนองของประชาชนในระดับชาติและระดับนานาชาติอย่างกว้างขวาง เนื่องจากการเชื่อมต่อข้อมูลโดยสมบูรณ์จนทำให้การกระจายตัวของข่าวสารมีความรวดเร็วแบบ Real time ปรากฏการณ์นี้ทำให้สื่อที่ผ่านทางระบบสื่อสารโทรคมนาคม โดยเฉพาะทางอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในระดับชาติแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จึงทำให้มิติด้านความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ดังนั้น หน่วยงานด้านความมั่นคงและกองทัพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวและเสริมสร้างขีดความสามารถขององค์กรโดยตระหนักถึงการวางยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการใช้ประโยชน์และตอบโต้สงครามสารสนเทศและสื่อ ด้วยการสร้างเส้นทางเดินในเชิงยุทธศาสตร์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Roadmap of Strategic Communication) เพื่อการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness) สูงสุด

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผสมผสานการดำเนินงานเชิงบูรณาการเพื่อสร้างความเข้าใจ ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ความร่วมมือ ความไม่ต่อต้าน และความศรัทธาให้สาธารณชนได้อย่างยั่งยืน การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ คือ “ความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งทำความเข้าใจ และปฏิบัติต่อเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเสริมรักษาสภาพการณ์ หรือเงื่อนไขที่สนับสนุน และความก้าวหน้าของผลประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยการใช้โครงการ แผน หัวข้อ ข้อความ และผลผลิตที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติของเครื่องมือทั้งหมดของพลังอำนาจแห่งชาติ” ซึ่งการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เปรียบได้กับตัวแบบทางความคิดที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรให้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย โดยอาศัยการสื่อสาร (Communication) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information

Operations: IO) เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดแนวคิดทางยุทธศาสตร์ของผู้นาองค์กรจากระดับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กระทั่งบรรลุเป็นผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ถือเป็นการสื่อสารที่พยายามกระจายข้อมูลอย่างมีวาระ นัยยะ และแม่บทแบบแผน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วแม่บทแบบแผนนี้จะกระตุ้นให้ผู้คนดำเนินการหรือให้การสนับสนุนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ในปัจจุบัน ระบบสื่อสารหลักของกองทัพได้ถูกนำมาใช้ทั้งในภาวะปกติและภาวะสงคราม ผ่านทางโครงข่ายหลัก ซึ่งเป็นโครงข่ายการสื่อสารทางยุทธศาสตร์และเป็นโครงข่ายสื่อสารขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ โดยระบบมีลักษณะเป็นโครงข่าย ทั้งนี้ กองทัพมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยใช้การปฏิบัติการข่าวสาร (IO) กิจกรรมสาธารณะ (PA) และกลาโหมสนับสนุนต่อการทูตสาธารณะ (Defense Support Public Diplomacy: DSPD) ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยให้รวมอยู่ในการวางแผนปฏิบัติการทางทหารทุกโอกาส

สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองบัญชาการกองทัพไทยนั้น ยังไม่มีการจัดทำเอกสาร แต่ปรากฏเอกสารแปลจากเอกสาร “Commander’s Handbook for Strategic Communication and Communication Strategic, Version 3.0, US Joint Force Command, Joint Warfighting Center, 24 June 2010” ของสหรัฐฯ คือ “ร่างหลักนิยมกองทัพไทย สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕” ซึ่งบรรจุด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ องค์ประกอบ หลักการ การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และ

เพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การสื่อสารในกองบัญชาการทุกระดับ ซึ่งเอกสารฉบับนี้ได้รับอนุมัติจากผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ผบ.ทสส.) แต่เนื้อหาดังกล่าวยังไม่มีการอนุมัติให้เป็นเอกสารเผยแพร่อย่างเป็นทางการ จึงมีเฉพาะหน่วยงานด้านการศึกษาภายใต้สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทยนำไปใช้ประกอบในการเรียนการสอนหลักสูตรต่าง ๆ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่มีความตระหนักรู้ และให้ความสำคัญกับประเด็นการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ นำ “ร่างหลักนิยมกองทัพไทย สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic communication : STRATCOM) ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕” ไปประยุกต์ใช้ตามภารกิจของแต่ละหน่วยเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่ายังขาดคู่มือแนวทางหลักในการปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนพอที่จะนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกันระหว่างเหล่าทัพ

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ จึงเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย” เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ที่เหมาะสมกับบริบทของกองทัพไทย

๒) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ที่เหมาะสมกับบริบทของกองทัพไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) ซึ่งมุ่งดำเนินการเพื่อพัฒนา “หลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย” จากการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collect Data) ปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิ และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จนกระทั่งได้สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทกองทัพไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

หลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทยที่ได้จากการวิจัยนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงนโยบาย และเชิงการปฏิบัติ

๑. เชิงทฤษฎี นับเป็นการศึกษาพัฒนาหลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) สำหรับกองทัพไทย และหน่วยงานทางความมั่นคงของไทยอย่างมีระเบียบวิธีที่สามารถอธิบายได้ด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์และข้อมูลรอบด้าน เพื่อให้ได้ตัวแบบ (Model) ของหลักการ/กระบวนการ STRATCOM ที่เหมาะสมต่อบริบทแวดล้อมของกองทัพไทย และสามารถนำหลักการฯ ดังกล่าวไปศึกษาต่อยอดเพื่อพัฒนาหลักการกระบวนการ รวมถึงหลักนियการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒. เชิงนโยบาย การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทยที่ถูกพัฒนาขึ้นเป็นตัวแบบในการศึกษานี้ สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในกระบวนการนโยบาย นับตั้งแต่ขั้นการร่าง/กำหนดแนวนโยบาย ขั้นการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จนถึงขั้นการประเมินผลนโยบาย อันจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการรอบการดำเนินการวางแผนที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานได้อย่างครอบคลุม

๓. เชิงปฏิบัติ หลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานและผู้มีส่วนปฏิบัติทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับผู้บังคับบัญชาในการสร้างความเข้าใจและสามารถอนุมัติให้นำไปทดลองใช้ประโยชน์ เพื่อให้หน่วยศึกษาดูตามผลการทดลองใช้ และนำไปปรับปรุงให้ หลักการกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นการเตรียมการและพัฒนาทักษะขีดความสามารถที่จำเป็นต่อการดำเนินการ ไปจนถึงการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการตอบสนองต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ : การพัฒนา “หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย” โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collect Data) แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ดำเนินการ ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้าน STRATCOM จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงกลาโหม โดยดำเนินงานผ่านกลไกต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวความคิด ข้อคิดเห็น รวมไปถึงข้อเสนอแนะจากบุคลากร หน่วยงาน และเครือข่ายสำคัญทางยุทธศาสตร์ และความมั่นคงทั้งสิ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑.๑ การบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิ การระดมสมอง (Brain storm) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ ๑/๕๙

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: SC) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations: IO) ของกองทัพไทย” ณ ห้องเรียนบัณฑิตวิทยาลัย ๑ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

๑.๑.๒ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แนวความคิด ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structure Interview or Unstructured Interview) และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนด้วยเทคนิคการคัดเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Technique)

จากบุคลากรหน่วยงานและเครือข่ายหน่วยงาน Think Tank ในกระทรวงกลาโหม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามกรอบการดำเนินการศึกษา

๑.๒ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาเอกสารและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากหนังสือ บทความ เอกสารงานวิจัย สรุปรการประชุม งานนำเสนอ (เช่น แผนภาพนำเสนอ งาน หรือ Power point) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ยกตัวอย่างเช่น “ร่างหลักนิยามกองทัพไทย สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic communication: STRATCOM) ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๕” ของกองบัญชาการกองทัพไทย, ร่างหลักนิยามกองทัพไทยสำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic communication: STRATCOM) ของวิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, Commander’s Handbook for Strategic Communication and Communication Strategic, Version 3.0 US Joint Forces Command Joint Warfighting Center, 24 June 2010 เป็นต้น

จนกระทั่งได้ “(ร่าง) หลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย” ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบ (Prototype) ในการพัฒนาขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ ๒ : การทดสอบ “หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย”

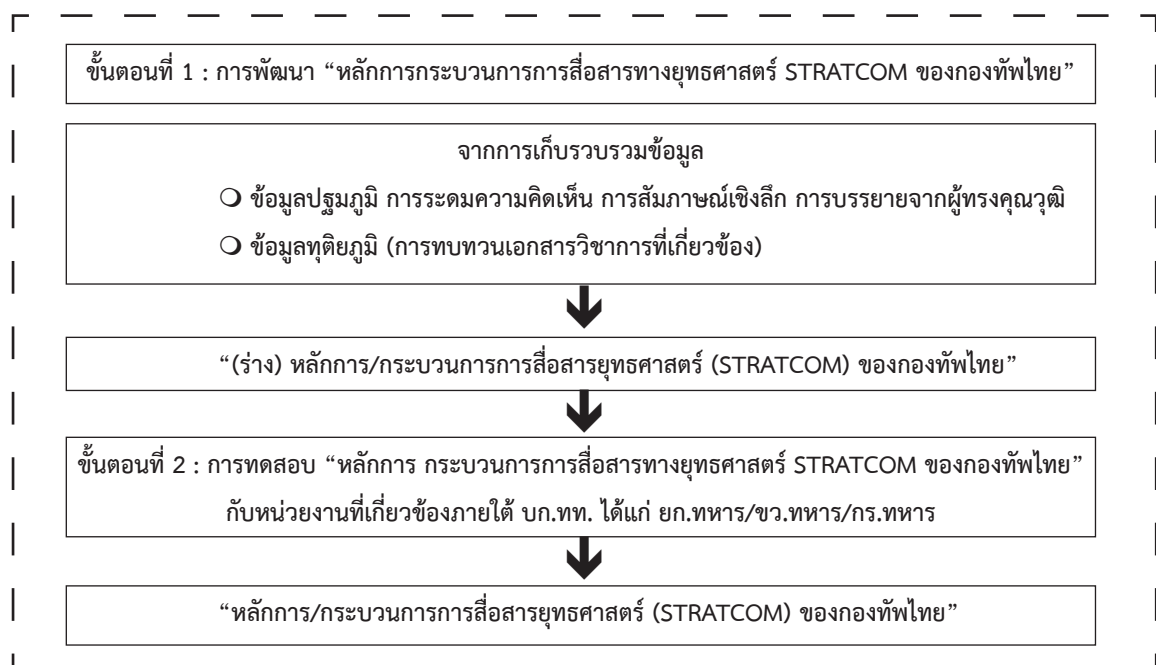
ผู้วิจัยได้มีการนำต้นแบบ (Prototype) “หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทย” ที่ได้ในขั้นตอนที่ ๑ มาทดสอบ เพื่อปรับปรุงให้ได้มาซึ่งหลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย ที่มีความสมบูรณ์และเหมาะสมต่อบริบทของกองทัพไทยในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ นำต้นแบบ (Prototype) “หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทย” เสนอต่อที่ประชุม เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงรับฟังข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากที่ประชุมพิจารณาเอกสารวิชาการของ ศศย.สพท. เพื่อปรับปรุงเอกสารวิชาการ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย” เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ และจากการประชุมวิชาการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เรื่อง “บทบาทของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ต่อบริบทความมั่นคงในศตวรรษที่ ๒๑” เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษา ทั้งภาคพลเรือนและเหล่าทัพ รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมวิพากษ์ผลงานฯ

๒.๒ นำต้นแบบ (Prototype) “หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทย” ไปทดสอบกับกรณีศึกษาการดำเนินงาน การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้สังกัดกองบัญชาการกองทัพไทย ได้แก่ กรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย

(ยก.ทหาร บก.ทท) กรมกิจการพลเรือนทหาร กองบัญชาการ กองทัพบกไทย (กร.ทหาร บก.ทท) และกรมข่าวทหาร กองบัญชาการกองทัพบกไทย (ขว.ทหาร บก.ทท.) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมแนวความคิด ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structure Interview or Unstructured Interview)

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จนกระทั่งได้ “หลักการ/กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพบกไทย” ที่สมบูรณ์ และเหมาะสมต่อบริบทของกองทัพบกไทยในปัจจุบัน ซึ่งกรอบแนวทางการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพบกไทย” แสดงดังรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ กรอบแนวทางการศึกษา เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพบกไทย”

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทย แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ ๑) นิยาม ๒) หลักการ และ ๓) กระบวนการของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. นิยาม การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพอไทย

จากการเก็บข้อมูลเอกสารวิชาการจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ กองทัพอไทย/กองบัญชาการกองทัพอไทย/วิทยาลัยเสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพอไทย ให้คำนิยามว่า “ความพยายามของรัฐบาลในการทำความเข้าใจ และปฏิบัติต่อเป้าหมายหลัก เพื่อสร้างเสริมความเข้มแข็ง หรือรักษาสภาพการณ์ หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนความก้าวหน้าของผลประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยการใช้ประสานงานของโครงการ แผน หัวข้อ ข้อความ และผลลัพธ์ที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติของเครื่องมือทั้งหมดของพลอำนาจแห่งชาติ (ได้แก่ การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร และเศรษฐกิจ)”

๑.๒ NATO ให้คำนิยามว่า “เป็นการประสานงานกิจกรรมด้านการสื่อสารและการใช้ขีดความสามารถของ NATO ด้านการทูตสาธารณะ ความสัมพันธ์ทางทหารกับสาธารณะ การปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติการจิตวิทยาอย่างเหมาะสม ในการสนับสนุนนโยบาย การปฏิบัติการ กิจกรรมต่างๆ ของพันธมิตร และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ NATO”

๑.๓ สหราชอาณาจักร ให้คำนิยามว่า “การรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ โดยใช้ยุทธวิธีการสื่อสารในเชิงป้องกัน เพื่อสร้างผลกระทบต่อนักคิด และพฤติกรรมของประชาชน”

๑.๔ สถาบันจิตวิทยาและความมั่นคง สถาบัน

วิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพอไทย ให้คำนิยามว่า “เป็นองค์ประกอบในการปฏิบัติของรัฐบาลที่มีการมุ่งเน้นความเข้าใจ และการปฏิบัติต่อเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้าง รักษาสถานะสนับสนุนประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล ผ่านแผนโครงการที่มีการประสานกัน และผลผลิตที่สอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วนของกำลังอำนาจแห่งชาติ”

จากคำนิยามที่ได้กล่าวมา ทำให้สามารถสรุปนิยามหรือคำจำกัดความการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทยได้ดังนี้ “ความพยายามของรัฐบาลในการปฏิบัติการที่มุ่งทำความเข้าใจและปฏิบัติต่อเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้างหรือรักษาสภาพการณ์ หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนผลประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยการใช้โครงการ แผนงาน หัวข้อ ข้อความ ที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วนในมิติพลังอำนาจแห่งชาติ (การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร เศรษฐกิจ) เพื่อสร้างผลกระทบต่อนักคิด และพฤติกรรมของเป้าหมาย”

๒. หลักการ (Principle) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพอไทย

จากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาในเบื้องต้น ทำให้สามารถสรุปหลักการการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทยได้ ๑๐ ประการ ซึ่งหลักการนี้ถือเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งผู้ปฏิบัติทุกระดับจะใช้เป็นแนวทางในการนำการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ: ผู้นำหรือผู้บัญชาการจำเป็นต้องแสดงเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ และแนวทางที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจในการสนธิความพยายามเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของ STRATCOM

๒.๒ ความมีเอกภาพในความพยายาม ความมีเอกภาพในการสื่อสาร และเอกภาพในการบังคับบัญชา: เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๓ ความน่าเชื่อถือ : สามารถสร้างขึ้นได้จากการรับรู้ถึงความจริง ความถูกต้อง โดยการประสานสอดคล้องกันระหว่างคำพูด ทำที่ และการปฏิบัติ โดยไม่ให้เกิดความขัดแย้ง ความไม่สอดคล้องกัน

๒.๔ การตอบสนองที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์: การตอบสนองด้วยข้อความที่ถูกต้องกับเป้าหมาย สถานที่ จังหวะ เวลาที่ถูกต้อง เหมาะสม โดยมีเป้าหมายเป็นวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ

๒.๕ ความต่อเนื่อง : การบรรลุความสำเร็จ จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๒.๖ ความเข้าใจ : การทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย ทั้งฝ่ายเรา ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายตรงข้าม เกี่ยวกับกระบวนการคิด คำพูด พฤติกรรม และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

๒.๗ การมุ่งติดตามผลลัพธ์ : การพยายามติดตามผลลัพธ์สุดท้ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งหัวข้อ กระบวนการ เป้าหมายในการปฏิบัติการ ต้องอาศัยการประเมินผลด้วยตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน

๒.๘ ความแพร่หลาย: คำพูด ทำที่ การปฏิบัติต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้นำหรือผู้บัญชาการจนถึงผู้ปฏิบัติหรือผู้บังคับบัญชาในระดับสุดท้าย ไม่ว่าจะสื่อสารไปโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม การสื่อสารทั้งหมดจะส่งผลกระทบทาง

ยุทธศาสตร์โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

๒.๙ ความไวเนื้อเชื้อใจ: การเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อใจซึ่งกันและกันต้องใช้ระยะเวลาอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในระยะยาว

๒.๑๐ การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม : การเตรียมความพร้อมขีดความสามารถของฝ่ายเรา ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน เพื่อประมาณการณ์ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ขับเคลื่อนให้การปฏิบัติประสบความสำเร็จ ทั้งทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ และงบประมาณ

๓. กระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพบกไทย

กระบวนการการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับผู้นำหรือผู้บัญชาการระดับสูงจนถึงผู้ปฏิบัติงานระดับสุดท้าย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี มีกระบวนการทั้งสิ้น ๗ ประการ ดังนี้

๓.๑ การกำหนดความชัดเจนเจตนาของผู้นำ หรือผู้บริหารระดับสูง ผู้นำหรือผู้บัญชาการควรแสดงเจตนาเจตนา นโยบาย ทิศทางต่อการดำเนินงานอย่างชัดเจน เพื่อให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน จนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จ

๓.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ จะทำให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาสถานการณ์ กลุ่มเป้าหมาย ขีดความสามารถการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างผลกระทบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

๓.๓ การสำรวจสภาวะแวดล้อม การทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมอย่างลึกซึ้งต้องอาศัยศาสตร์การข่าว การรวบรวมวิเคราะห์ผลกระทบในสถานการณ์เฉพาะทุกมิติ ทั้งการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม ข่าวสาร โครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๔ การกำหนดและทำความเข้าใจเป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมาย การพิจารณากลุ่มเป้าหมายทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งฝ่ายเรา ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายตรงข้าม

๓.๕ การวางรูปแบบ เป็นการวางแผน กำหนดประเด็นหลักสำหรับเสนอปัญหาต่างๆ ซึ่งการออกแบบประกอบด้วย การพัฒนาหัวข้อ (Theme) เป็นเสมือนแนวทางในการดำเนินงาน/สิ่งที่จะสื่อ (Message) ซึ่งรวมถึงเนื้อหา ข้อความ ท่าที การปฏิบัติ ที่จะใช้ในการส่งไปถึงกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายตีความและมีความเชื่อตามประเด็นที่ฝ่ายเราต้องการสื่อออกไป/กิจกรรม (Activity) เป็นเสมือนวิธีการ เครื่องมือ หรือเทคนิค โดยกำหนดโครงการ กิจกรรม เพื่อใช้เป็นช่องทางที่จะกำหนดเครื่องมือ (MEAN) นำสิ่งที่สื่อไปสู่กลุ่มเป้าหมาย

๓.๖ การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ จะนำไปสู่วัตถุประสงค์การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่วางไว้ แต่เนื่องจากสภาวะแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาจทำให้ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยแห่งความสำเร็จตามสถานการณ์ในห้วงเวลานั้น ๆ

๓.๗ การประเมินผล โดยติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ทั้งในขณะดำเนินงานและหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผู้นำหรือผู้บัญชาการในการตัดสินใจ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ

ทั้งนี้ สรุปหลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพอไทย ดังรูปที่ ๒

รูปที่ ๒ หลักการ (Principle) และกระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์
(Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพอไทย

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

๑. สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่ออธิบายสาระสำคัญจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหา (content) สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) นิยาม (Definition) ๒) หลักการ (Principle) และ ๓) กระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการนำไปเป็นแนวทางการพัฒนา และประยุกต์ใช้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทยต่อไป ทั้งนี้ สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑.๑ นิยาม (Definition) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย เนื่องด้วยภารกิจของกองทัพไทยซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงกลาโหม ทำให้การดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) จำเป็นต้องตอบสนองต่อเป้าหมายของกระทรวงกลาโหม ซึ่งสนับสนุนนโยบาย ยุทธศาสตร์ และผลประโยชน์แห่งชาติ ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาลเป็นสำคัญ ดังนั้น การศึกษาวิจัยในเรื่องการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย นั้น จึงจำเป็นต้องศึกษาถึง นิยาม (Definition) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย เพื่อสามารถดำเนินการศึกษาในประเด็นสำคัญประเด็นอื่น ๆ ต่อไป

ทั้งนี้ นิยาม (Definition) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย ในมุมมองของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการ

ป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) สรุปได้ดังนี้ “ความพยายามของรัฐบาลในการปฏิบัติการที่มุ่งทำความเข้าใจและปฏิบัติต่อเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้างหรือรักษาสภาพการณ์หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนผลประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยการใช้โครงการ แผนงาน หัวข้อ ข้อความ ที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วน ในมิติพลังอำนาจแห่งชาติ (การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร เศรษฐกิจ) เพื่อสร้างผลกระทบต่อนักคิด และพฤติกรรมของเป้าหมาย”

๑.๒ หลักการ (Principle) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย หลักการของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ คือ เกณฑ์ (Law) หรือหลักเกณฑ์ (Rule) ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ควรยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติที่สามารถประกันความสำเร็จในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑) การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ ๒) ความมีเอกภาพในความพยายาม ความมีเอกภาพในการสื่อสารและเอกภาพในการบังคับบัญชา ๓) ความน่าเชื่อถือ ๔) การตอบสนองที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ ๕) ความต่อเนื่อง ๖) ความเข้าใจ ๗) การมุ่งติดตามผลลัพธ์ ๘) ความแพร่หลาย ๙) ความไวเนื้อเชื่อใจ และ ๑๐) การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

๑.๓ กระบวนการ (Process) การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) ของกองทัพไทย กระบวนการของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นี้เหมาะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์โดยเฉพาะ หน่วยงานในสังกัดกองทัพไทยควรยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด สรุปกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ของกองทัพอไทย ๗ ประการ ได้แก่ ๑) การกำหนดความชัดเจนเจตนาของผู้นำ หรือผู้บริหารระดับสูง ๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ของ STRATCOM จะทำให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาสถานการณ์ กลุ่มเป้าหมาย ชัดเจนสามารถสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสร้างผลกระทบตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ ๓) การสำรวจสถานะแวดล้อม ๔) การกำหนดและทำความเข้าใจเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย ๕) การวางรูปแบบ ๖) การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ และ ๗) การประเมินผล

๒. ข้อเสนอแนะ

๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๒.๑.๑ หน่วยงานภายใต้สังกัดกองบัญชาการกองทัพอไทย (บก.ทท.) สามารถนำหลักการดำเนินการ และกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองบัญชาการกองทัพอไทย (บก.ทท.) ที่ได้จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ตามภารกิจหน่วย ตั้งแต่ขั้นการร่าง/กำหนดนโยบาย รวมถึงการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๒ กองบัญชาการกองทัพอไทย (บก.ทท.) ควรกำหนดภารกิจ โครงสร้าง อัตราการจัดและอัตรากำลังพล เพื่อพัฒนารอบการดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน สามารถเกาะติดสถานการณ์ได้อย่างใกล้ชิด รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์และปฏิบัติการข่าวสารได้ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ อีกทั้งควรกำหนดงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งในการกิจหลักของกระทรวงกลาโหม เพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ มีทิศทางที่ชัดเจนตามเป้าหมายของรัฐบาล

๒.๑.๓ กองบัญชาการกองทัพอไทย (บก.ทท.) ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำแนวทาง คู่มือ และหลักนียมการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยบูรณาการหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแนวทาง

คู่มือ และหลักนียมฯ ดังกล่าวได้อย่างเป็นรูปธรรม

๒.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๒.๒.๑ กองบัญชาการกองทัพอไทย

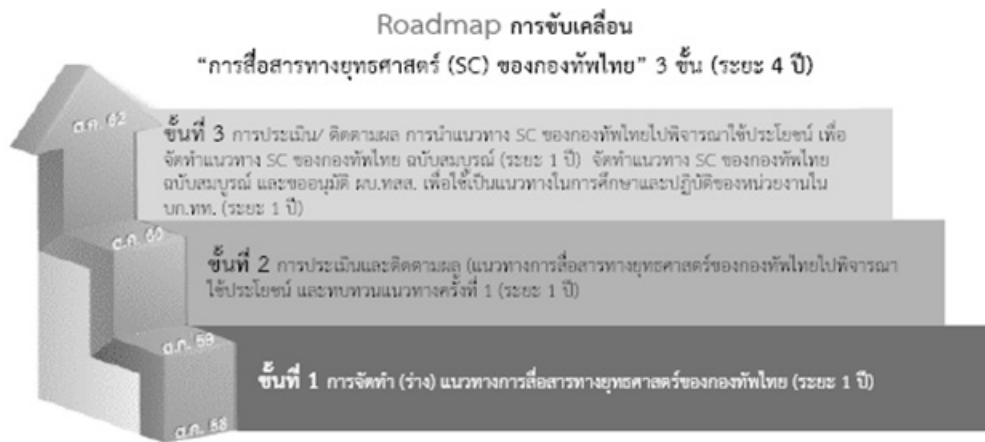
(บก.ทท.) ควรเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักถึงความสำคัญในกรอบการดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่กำลังพลทุกคนในกองทัพอไทย ตั้งแต่ผู้บัญชาการ ผู้บริหารระดับนโยบาย ถึงบุคลากรในระดับปฏิบัติงาน เนื่องจากกำลังพลทุกคนถือเป็นกำลังส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่วางไว้ อาทิ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจ ทั้งในเชิงทฤษฎี และการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการฝึกซ้อมต่าง ๆ ในกรอบการฝึกปฏิบัติงาน อาทิ หลักสูตรผู้บังคับหมวด ผู้บังคับกองพัน โรงเรียนเสนาธิการแต่ละเหล่าทัพ และวิทยาลัยการทัพแต่ละเหล่าทัพ เป็นต้น

๒.๒.๒ กองบัญชาการกองทัพอไทย

(บก.ทท.) ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ ซึ่งจะเป็นผู้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์โดยเพิ่มจำนวนบุคลากรด้านนี้ด้วยการฝึกอบรมผู้สอน (Train the trainer) เพื่อให้สามารถเผยแพร่องค์ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงในปัจจุบัน เนื่องจากการสื่อสารทางยุทธศาสตร์สำหรับกองบัญชาการกองทัพอไทย (บก.ทท.) ยังถือเป็นองค์ความรู้ที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก

๒.๒.๓ สำหรับการขับเคลื่อนข้อเสนอแนะ

เชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทย ทางศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำแผนงาน (Roadmap) การจัดทำแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทย โดยแบ่งเป็น ๓ ชั้น ในระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้น ๔ ปี โดยมีรายละเอียดดังรูปที่ ๓

รูปที่ ๓ แผนงาน (Roadmap) การขับเคลื่อนแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทย

ขั้นที่ ๑ ปีที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๕๘ – กันยายน ๒๕๕๙):
การจัดทำ (ร่าง) แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) ของกองทัพไทย

ขั้นที่ ๒ ปีที่ ๒ (ตุลาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๖๐):
การประเมินและติดตามผล โดยการนำ (ร่าง) แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ซึ่งให้หน่วยเกี่ยวข้องไปพิจารณาใช้ประโยชน์ และดำเนินการปรับปรุง (ร่าง) ทบทวนแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (ครั้งที่ ๑)

ขั้นที่ ๓ ปีที่ ๓ (ตุลาคม ๒๕๖๐ – กันยายน ๒๕๖๑):
การประเมินและติดตามผล การนำแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทยฉบับปรับปรุง (ครั้งที่ ๑) ซึ่งให้หน่วยเกี่ยวข้องไปพิจารณาใช้ประโยชน์ เพื่อปรับปรุงจัดทำ (ร่าง) แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย (ฉบับสมบูรณ์) ปีที่ ๔ (ตุลาคม ๒๕๖๑ – กันยายน ๒๕๖๒):
การจัดทำแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย (ฉบับสมบูรณ์) และขออนุมัติ ผบ.ทสส. เพื่อใช้เป็นแนวทางเพื่อการศึกษา และการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกองบัญชาการกองทัพไทย (บก.ทพ.)

บรรณานุกรม

- กองบัญชาการกองทัพไทย สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ วิทยาลัยเสนาธิการทหาร กองวิชาเสนาธิการร่วม. ร่างหลักนิยม กองทัพไทย สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic communication: SC).
- กองบัญชาการกองทัพไทย. (๒๕๕๕). ร่างหลักนิยมกองทัพไทย สำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic communication: SC).
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, พ.อ.รศ.ดร. การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations), จาก <http://www.vcharkarn.com/varicle/๔๒๘๕๗>
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๙). สรุปผลการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ โครงการศึกษาขั้นต้น “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: SC) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) ของกองทัพไทย”, ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘, ห้องประชุม ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๙). สรุปผลการประชุมวิชาการ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ครั้งที่ ๒/๕๙ เรื่อง “บทบาทของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ต่อบริบทความมั่นคงในศตวรรษที่ ๒๑”, ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ ห้องศรีวิรา เอ ชั้น ๒ โรงแรมทาวน์ อิน ทาวน์ กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์. (๒๕๕๙). สรุปผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ ๒/๕๙ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication: STRATCOM) และการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations: IO) ของกองทัพไทย”, ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ห้องเรียน บัณฑิตวิทยาลัย ๑ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- Ministry of Defence, UK, (2012). *Joint Doctrine Note 1/12 Strategic Communication: The Defence Contribution*.
- US Joint Forces Command Joint Warfighting Center. (2012). *Commander's Handbook for Strategic Communication and Communication Strategic, Version 3.0*.

